

Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešojoje bibliotekoje vyko diskusija „Kur yra žodžio laisvės ribos“. Joje dalyvavo TV laidų vedėjas, žurnalistas Rytis Zemkauskas ir pramogų verslo veikėjas, visuomenės veikėjas Algis Ramanauskas.

Kol pasikėsina

„Žaviuosi bibliotekos drąsa – mudu esame žmonės, kurių negalima valdyti. O tai jau savaime apie žodžio laisvę“, – renginį pradėjo R. Zemkauskas.

„Žodžio laisvė – tai demokratija plačiąja prasme. Jos ribos – įstatymai bei teisės aktai. Taip pat ji baigiasi ten, kur prasideda kito žmogaus orumas, teisės ir laisvės“, – įsitikinęs A. Ramanauskas.

„Demokratiją sudėtinga aprašyti. Tai būsena, kurią jaučiam, kol kas nors į ją pasikėsina. Demokratijos dalis – ir teisė kalbėti bei nusikalbėti. Ir taip, virš jos yra įstatymas“, – teigia R. Zemkauskas.

„Perfrazuojant Vinstono Čerčilio žodžius apie demokratiją kaip valstybės valdymo formą, teisė – vienas blogiausių dalykų pasaulyje. Tačiau nieko geresnio žmogus kol kas nesukūrė“, – šypteli A. Ramanauskas.

Diskusijos dalyviai atkreipė dėmesį, kad šiuo metu demokratija rodo nemažai grimasų, yra diskredituojama – tai „laisvi rinkimai“ autoritarinėse rusijoje ir baltarusijoje, Jungtinių Tautų generalinio sekretoriaus Antonio Gutjereso kelionės į rusiją karo su Ukraina metais, ES trypčiojimas ir kt. Visgi „niekas ir nesakė, kad bus lengva“.

Žiūrėti rimtai

A. Ramanauskas išvelgia, kad dabar itin suvešėjusi „teisė“ šmeižti.

„Nebepalyginama su tuo, kiek būta iki interneto bei socialinių tinklų. Visuomenėje visada yra tam tikras procentas sociopatų. Tarkim, visada klasėje buvo melagėlių – žmonių, kuriems tiesiog patologiškai reikia meluoti. Tačiau anksčiau jų auditorija būdavo iki keliasdešimties klausytojų, būdavo mažiau matomi, likdavo visuomenės paraštėse. Tuo tarpu dabar minimaliomis finansinėmis išlaidomis jie formuoja ištisus socialinius burbulus, kuriuose skleidžia savo sociopatiją, melus, šmeižtą kone nebaudžiami. Teisėsauga nebespėja jų gaudyti. Kita vertus, turi daug kitų darbų“, – sako.

Žinoma, bylos užvedamos, teismai šmeižikus tramdo, tačiau itin užtrunka bylos pradėjimo procesas.

„Gana sudėtinga ir riba – tarp nuomonės ir šmeižto yra pilkoji zona“, – teigia R. Zemkauskas.

Įvairiose teismų karuselės sukiniuose (ir kreipęsis dėl šmeižto, ir dėl išsakytos nuomonės) ne kartą dalyvavęs Algis sako negalįs kitaip: „Tai tiesiog mano dūšioje“.

Jo įsitikinimu, internetas ir socialiniai tinklai su nebaudžiamumu juose – naujas Armagedono vardas, teroristinių valstybių ginklas.

„Mano, kaip komiko, darbas – žiūrėti rimtai“, – tvirtina.

Abu diskusijos dalyviai kaip priešnuodį mato aktyvią, sąmoningą visuomenę, privačią iniciatyvą. Kai gyvenime, internete, socialiniuose tinkluose, komentaruose matydamas neteisybę, šmeižtą, melą žmogus neužsimerkia, o esant reikalui – praneša atsakingoms institucijoms.

Diskusija „Kur yra žodžio laisvės ribos“ – vienas Lietuvos bibliotekų, nevyriausybinių organizacijų rengiamos Medijų ir informacinio raštingumo savaitės renginių. Projektu siekiama skatinti kritinį mąstymą, atsakingą informacijos vartojimą bei pilietiškumą.

